

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2. Vtrum caro Christi sit adoranda adoratione latriæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

ARTICVLVS II.

Vtrum humanitas Christi adoranda sit adoratione latræ.

AD SECUNDVM sic proceditur. Videtur, quod humanitas Christi non sit adoranda adoratione latræ: quia super Psalm. 98. Adorate scabellum pedum eius, quoniam sanctum est, dicit Glof. Caro a Verbo Dei assumpta, sine impietate adoratur a nobis, quia nemo carnē eius spiritualiter māducat, nisi prius adoret: non illa dico adoratione quæ latræ est, q̄ soli Creatori debetur: caro autē Christi est pars humanitatis. ergo humanitas Christi non est adoranda adoratione latræ.

¶ 2 Præterea, Cultus latræ nulli creaturæ debetur: ex hoc enim reprobantur gentiles, quod coluerunt, & seruierunt creaturæ, ut dicitur Romanorum primo: sed humanitas Christi est creatura. ergo non est adoranda adoratione latræ.

¶ 3 Præterea, Adoratio latræ debetur Deo in recognitionē maximi dominij, secundum illud Deuter. 6. Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli seruies: sed Christus, secundum quod est homo, est minor patre. ergo humanitas eius non est adoratione latræ adoranda.

SED CONTRA est, quod Damasc. dicit in 3. lib. * Adoratur autem caro Christi incarnato verbo Deo nō propter seipsam: sed propter vnitum ei secundum hypostasim verbū Dei. Et super illud Psal. 98. Adorate scabellum pedū eius, dicit glo. ¶ Qui adorat corpus Christi, non terram intuetur, sed illū potius, cuius scabellum est, cuius in honore scabellum adoratur: sed Verbum incarnatū adoratur adoratione latræ, ergo & corpus ei⁹, siue eius humanitas.

RESPONDEO. Dicendū, q̄ sicut supra dictum est, * honor adorationis proprie debetur hypostasi subsistenti: tamē ratio honoris potest esse aliquid non subsistens, propter quod honoratur persona, cui illud inest. Adoratio igitur humanitatis Christi, dupliciter potest intelligi. Vno modo, ut sit eius, sicut rei adorata: & sic adorare carnem Christi, nihil est aliud, quam adorare verbum Dei incarnatum, sicut adorare vestem regis, nihil est aliud, quam adorare regem vestitum. Et sic

ad hoc, adoratio humanitatis Christi est adoratio latræ. Alio modo, potest intelligi adoratio humanitatis Christi, q̄ fit ratione humanitatis Christi, p̄fectæ omni munere gratiarū, & sic adoratio humanitatis Christi non est adoratio latræ, sed adoratio dulciæ, ita scilicet, q̄ vna & eadem persona Christi adoretur adoratione latræ, propter suam diuinitatem, & adoratione dulciæ, propter perfectionem humanitatis. Nec hoc est inconueniens, quia ipsi Deo patri debetur honor latræ p̄pter deitatem, & honor dulciæ propter dominium, quo gubernat creaturā. Vnde super illud Psal. 7. Domine Deus meus in te speraui, dicit glo. * Domine omnium, per potentiam, cui debetur dulciæ: Deus omnium per creationem, cui debetur latræ.

AD PRIMVM ergo dicendū, q̄ glo. illa non est sic intelligenda, quasi seorsū adoretur caro Christi ad eius diuinitate: hoc enim cōtingeret solū hoc modo, si esset alia hypostasis Dei, & hominis: sed quia, ut Dam. ¶ dicit, si diuidas subtilibus intelligentijs quod videtur, ab eo qd̄ intelligitur, inadorabilis est, ut creatura, scilicet, adoratione latræ. Et tunc sic intellecta, ut separata a Dei verbo deberetur si bi adoratio dulciæ, non cuiuscūque (puta, quæ communiter exhibetur alijs creaturis) sed cuiusdam excellentioris, quam hyperdulia vocant.

Et per hoc etiā patet responsio ad secundum, & tertium, quia adoratio latræ non exhibetur humanitati Christi ratione sui ipsius, sed rōne diuinitatis, cui vnitur, secundum quam Christus non est minor patre.

ARTICVLVS II.

Vtrum imago Christi sit adoranda adoratione latræ.

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur quod imago Christi non sit adoranda adoratione latræ. Dicitur enī Exodi 20. Non facies tibi sculptiles, neq; omnem similitudinem: sed nulla adoratio est facienda contra Dei præceptum. ergo imago Christi non est adoranda adoratione latræ.

¶ 2 Præterea, Operibus gentilium non debemus cōmunicare, ut Tertia S. Thomæ.

ra persuasio ex verbis Glossarum, ad tollendam admirationē. Materia enim hæc de se clarissima est: nam liquet personam Christi ratione diuersam natura, un diuersimode honoratam. Sed ut nonnulla consonantia veritatis huius ad priscos monstraretur, allatum est illud quasi simile, de persona Patris.

In hoc articulo, & specialiter in responsione ad primum, vide quod acceptum communionem sacram, aut sacrificio missæ assistentes, tam corpus, quam sanguinem Domini, cum adorare nos experimur adoratione latræ: nam ut Deum summe honoramus non distinguendo inter corpus & eum, cuius est corpus: dicendo, domine non sum dignus, & alias similes orationes. Adorationem sequidem dulciæ Christo debitam ratione humanæ nature, Ecclesia in mente retinet, non in usu, ad eum rados (ut dictum est) errores.

¶ Super Quæstionis vigesima quinta Articulum tertium.

¶ Super Quæstionis vigesima quinta Articulum tertium.

Titulus clarus est. In corpore articuli, duo sunt. Primo, in communi determinatur de duplici motu in imaginem, secundo, in speciali respondetur quæsto una conclusione.

Quo ad primum ex Aristotelis auctoritate distinguitur motus animæ, in imaginem duplex: unus, ut in rem, alter, ut in imaginem. Primus est alius a motu in rem representatam: secundus est unus, & idem cum motu in rem representatam. Quo ad secundum conclusio responsiva est, Imago Christi est adoranda adoratione latræ. Probat, Imagini Christi exhibetur reuerentia, & non ut N est

¶ Super Quæstionis vigesima quinta Articulum secundum.

Titulus clarus. In corpore articuli cum distinctione respondeatur duobus conclusionibus. Prima est, Humanitas Christi, res adorata, est adoranda adoratione latræ. Probatur, quia ipsam sic adorant, nihil aliud est quam Verbum incarnatum adorari. Probatur hoc a simili, sicut adorare vestem regis, est adorare regem vestitum. Secunda est, Humanitas Christi, ut ratio adorandi, non est adoranda adoratione latræ, sed dulciæ: hoc est, persona Christi honoranda est dulciæ ratione humanitatis, plene gratiæ, &c. Declaratur hoc non esse inueniens ex persona patris, quæ latræ & dulciæ adoratur.

¶ Aduerte hic duo. Primum est, quod adorari ut rem adorantem, contingit dupliciter: vel per se, vel per aliud. Et propterea persona Christi per se adoratur latræ, quia p̄ deitate, quæ est ipsa personalitas: per aliud vero dulciæ, quia per humanitatem, quæ est aliud ab ipsa. Et contra humanitas Christi per aliud adoratur latræ: per se autem non, sed dulciæ, ut ratio tamen adorandi. Et hec omnia in litera habentur, quamuis dicta distinctio non formaliter explicetur, sed ipsa Auctor viatur.

Secundum est, q̄ licet dulciæ, qua persona patris honoratur propter potentiam, & dulciæ, qua persona Filij ratione humanitatis adoratur, non omnino sint eadem, quia illa est dulciæ communiter sumpta ad species dulciæ, & latræ: illa vero est species dulciæ distincta contra latræ (sicut dispositio est genus ad dispositionem, & habitum) licet inquam ita sit, non officit rationi processui literæ.

¶ Super Quæstionis vigesima quinta Articulum tertium.

¶ 7. glinter linearibid.

Li. 4. c. 3. circa princ.

1. 2. q. 1. a. 2. ad 3. & q. 49. ar. 2. ad 1. & inf. ar. 4. cor. & ar. 5. ad 2. & 3. dif. 9. q. 1. ar. 2. q. 2.